

2017. júniusi mérnök évfordulók, emlénapok

1. – 125 éves a siófoki és keszthelyi limnográf

A Magyar Földrajzi Társaság Balaton Bizottsága a "Balaton tudományos tanulmányozása" c. munka keretében 1892. június 1.-én felállított Siófokon és Keszthelyen 1-1 limnográfot, melyekkel a Balaton történetében elsőként készítették folyamatos vízállási görbét.

2. – 120 éve született Tomcsányi Béla mérnök

Rimaszombatban született Tomcsányi Béla (1897-1950) villamosmérnök, 1926-tól a Posta Kísérleti Intézet (PKI) mérnöke. Ő tervezte a székesfehérvári adóállomást, a rádió első szünetjeladóját. Tervezett pontosidő-jelző készüléket, hordozható erősítőt. 1939-től a Magyar Rádió stúdiójának erősítőjében dolgozott. A háború után részt vett a stúdió újjáépítésében, melynek vezetője lett.

4. – Építők napja

Az 1897 júniusában tartott első országos építőmunkás kongresszus emlékére az Építők napja szabadtéri rendezvényeket országsszerte minden év június első vasárnapján tartják.

4. – Pedagógusnap

Június első vasárnapja a pedagógusok napja is, melyet Magyarországon 1952-ben ünnepelték először. Egy jó tanács: „Taníts valahol valamit, lehetőleg szakmád fontosabb területeivel kapcsolatos tárgyat. Összegezned kell, amit tudsz, ettől jobban fogod tudni.”

4. – 70 éve született Széll Mária építészmérnök

1947-ben e napon, Apátfalván született Széll Mária építészmérnök, egyetemi tanár. 2009-től 2012-ig vezette a BME Magasépítési Tanszékét. Fontosnak tartotta az építőmérnökök és az építészek közötti párbeszédet. Kiemelkedő eredményeket ért el transzparens szerkezetek kutatása terén. Transzparens épületszerkezetek címmel tankönyvet is publikált. Nevéhez kötődik a közelmúlt legjelentősebb tanszéki tudományos publikációja. Szerkesztője és szerzője volt a „Fenntartható energetika az épületszerkezetek tervezésében és oktatásában” című monográfiának.

5. – Környezetvédelmi világnap

1972-ben e napon nyílt meg Stockholmban „Ember és bioszféra” címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó konferencia június 5-ét a környezetvédelmi világnappá nyilvánította.

9. – 110 éves a városligeti Vajdahunyadvár épület

1907. június 9-én adták át Budapesten a városligeti Vajdahunyadvárat, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum állandó épületét. Az Alpár Ignác tervei alapján készült román, gótikus, reneszánsz és barokk stílusú részekből álló épületegyüttes kiállításával elsősorban a korszerű mezőgazdasági ismeretek bemutatását szolgálta.

9. – Akkreditációs világnap

A megfelelőség-értékelő szervezetek felkészültségének és alkalmasságának értékelése a nemzeti műszaki infrastruktúra és a fogyasztóvédelem meghatározó eleme. Június 9-e a világ országai nemzeti akkreditáló

testületei és az akkreditált szervezetek világnapja, amelyről több mint száz ország akkreditáló testületei emlékeznek meg idén is. Információ: www.iaf.nu

10. – Villamosság nemzetközi napja

Az Európai Elektrotechnikai Egyesületek Szövetsége (EUREL) javaslatára e nap - a francia André Marie Ampère (1775-1836) halálának évfordulója - a villamosság nemzetközi napja. Ampèrenek nagyon fontos szerepe volt villamosság, az elektrotechnika alapösszefüggései felfedezésében és megfogalmazásában.

13. – Feltalálók napja

A Magyar Feltalálók Egyesülete e napot a „Magyar Feltalálók Napjának” nyilvánította, annak emlékére, hogy a Nobel díjas Szent-Györgyi Albert (1893-1986) egyetemi tanár az „Eljárás jól eltartható nagy C-vitamintartalmú készítmények előállítására” c. találmányi bejelentését 1941. június 13-án tette meg, amely útjára indította az emberiség egyik legfontosabb gyógyszerét, a C-vitamint. Nincs ezen kívül még egy magyar szabadalom, amely ekkora hatású lett volna az innováció terén.

13. – 180 éve született Láng László gépgyáros

Pozsonyban született Láng László (1837-1914) gépgyáros. Elméleti és gyakorlati képzését Bécsben nyerte, hol 1855 körül felsőipari iskolát végzett. A kiegyezést követő évben hozta létre gépjavító műhelyét, majd 1873-ban gépgyárat alapított Pesten, a Váci úton. A hazai ipar igényelte erőgépek gyártásába kezdett. Licencre épülő, majd saját gyára mérnökeinek műszaki fejlesztéseit a gyakorlatban alkalmazó gőzgépei rövid idő alatt a környező országokban is keresett termékek lettek. 1900-ban a Párizsi Világkiállításon pedig a legmagasabb elismerésben részesültek. Gyártmányaikat folyamatosan bővítették, pl. malomipari gépekkel, cementipari berendezésekkel, gőzturbinákkal, majd dízelmotorokkal és kazánokkal. A Láng Gépgyár kimagasló szerepet játszott a hazai ipartörténetben, és termékei világszerte keresettek voltak. Vállalatát negyed évszázadon át maga, 1892-től Gusztáv fia közreműködésével vezette. 1911-ben addig családi vállalatát részvénytársasággá szervezte át és vezetésétől visszavonult.

16. – 150 éve indult a Magyar Mérnök Egyesület Közlönye

A Közlöny sorsáról a Magyar Mérnök Egyesület 1867. június 16-án tartott választmányi gyűlése határozott, hogy az „...tágabb értelemben vett mérnöki szaklap fog lenni: mihez képest kiválóan technikai kérdéseket tárgyaló értekezések, létesített munkák leírása, megbírálása, szakkönyvek bírálata és ismertetése, a technika elméleti és főleg gyakorlati ágaira vonatkozó tudományos dolgozatok képezendik.”

20. – 80 éves a Budaörsi Repülőtér

1937-ben, e napon adták át a Budaörsi Repülő-teret a légi forgalomnak. A reptér megnyitásakor nemzetközi összehasonlításban is a legmodernebbek közé tartozott. Ez a légikikötő lett az ország nemzetközi repülőtere és a budapesti légi forgalom központja. A légi közlekedés gyors növekedése miatt azonban hamarosan szűknek bizonyult a Budaörsi Repülőtér kapacitása. Bővítésére nem nyílt mód, és gondot okozott, hogy a gépeket csak a kifutópályáról lehetett megközelíteni. Új repülőtér építésről határoztak Ferihegy-pusztán. A Budaörsi Repülőtér központi épülete műemléki védelem alatt áll.

22. – 180 éve kezdték építeni a Nemzeti Múzeum épületét

A Nemzeti Múzeum gyarapodása mellett a XIX. század első harmadában egy méltó hajlék felépítése is nemzeti üggyé vált. Az új, önálló épület tervezésével a magyarországi klasszicista építészet jelentős alakját, Pollack Mihályt bízták meg, majd 1837-ben e napon elkezdték a jelenlegi Magyar Nemzeti Múzeum épületének építését.

29. – Design világnapja

A Design világnapját az Ipari Formatervezési Társaságok Nemzetközi Szövetsége, az International Council of Societes of Industrial Design hirdette meg, alapításának 50. évfordulója alkalmából. Az 1957-ben, Londonban alapított ICSID (www.icsid.org) egy non-profit nemzetközi szervezet, amely ötven ország közel százötvenezer designerét képviseli.

29. – Duna nap

A Duna térsége Európa második legnagyobb vízgyűjtője, a folyó 10 országon, 4 fővároson folyik keresztül, a benne folyó víz még további 9 államból származik, és ezzel 19 országot és 81 millió kulturális, nyelvi és történelmi szempontból is sokszínű embert kapcsol össze. A Duna Védelmi Nemzetközi Bizottság (International Commission for the Protection of the River Danube – ICPDR) kezdeményezésére a Duna Védelmi Egyezmény aláírásának évfordulóján tartják minden évben Duna nap és a hozzá kapcsolódó rendezvényeket. E napon nem csak a szakemberek, hanem egész társadalmunk figyelme a vízre, vízügyekre és kiváltképp a Dunára irányul. Információ: www.icpdr.org

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaplar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2017-ben – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök